

ПОДАТКОВЕ НАВАНТАЖЕННЯ НА МАЛИЙ І СЕРЕДНІЙ БІЗНЕС: ПРОБЛЕМИ ТА ШЛЯХИ ВИРІШЕННЯ

Тарасенко О.В., здобувач вищої освіти

Хасанов В.В., здобувач вищої освіти

Болдовська К.П., канд. екон. наук, доцент

Харківський національний автомобільно-дорожній університет

Малий і середній бізнес (МСБ) є фундаментом будь-якої економіки, сприяє створенню робочих місць, стимулює інновації та економічне зростання. Однак, податкове навантаження часто стає серйозною перешкодою на шляху до його розвитку та процвітання.

Малий і середній бізнес відіграє критично важливу роль в економіці будь-якої країни. Згідно зі статистикою, МСБ забезпечує значну частку робочих місць та ВВП в багатьох країнах світу. В Україні, наприклад, МСБ забезпечує близько 60% робочих місць і близько 40% ВВП. Отже, забезпечення сприятливих умов для розвитку малого і середнього бізнесу є ключовим завданням державної політики.

Однак, підприємці часто стикаються з численними проблемами, серед яких податкове навантаження займає одне з центральних місць. Високі податки, складні процедури їхнього адміністрування, а також нестабільність податкового законодавства створюють додаткові труднощі для підприємців.

Оцінка податкового навантаження на малий та середній бізнес є комплексним завданням, яке потребує врахування різних аспектів, включаючи рівень податкових ставок, складність податкового адміністрування, фінансовий стан підприємств та міжнародний контекст. Ефективна оцінка дозволяє виявити проблеми та розробити заходи для зниження податкового навантаження, що сприятиме

розвитку малого та середнього бізнесу та загальному економічному зростанню.

Розглянемо проблеми податкового навантаження на малий та середній бізнес більш докладно.

Так, однією з найбільших проблем для МСБ є високий рівень податків. Високі податкові ставки знижують конкурентоспроможність підприємств, зменшують їхні прибутки та обмежують можливості для інвестування в розвиток бізнесу. Підприємці часто змушені працювати «в тіні» для уникнення надмірного податкового тягара, що призводить до зниження податкових надходжень до державного бюджету і створення нерівних умов для ведення бізнесу.

Ще однією серйозною проблемою для МСБ є складність податкового адміністрування. Бюрократичні процедури, часті зміни в законодавстві і вимоги щодо подання численних звітів створюють додаткове навантаження на підприємців. Вони змушені витрачати значний час і ресурси на виконання податкових зобов'язань замість того, щоб зосередитися на розвитку свого бізнесу.

Значну проблему для МСБ також становить нестабільність податкового законодавства. Часті зміни в Податковому кодексі України, відсутність довгострокової стратегії розвитку податкової системи призводять до непередбачуваності умов ведення бізнесу. Це ускладнює планування діяльності підприємств та знижує інвестиційну привабливість країни.

Як наступну проблему варто зазначити невідповідність податкових ставок можливостям бізнесу. У багатьох випадках податкові ставки не враховують реальні можливості малого і середнього бізнесу. Наприклад, фіксовані податки можуть бути занадто високими для малих підприємств з невеликим оборотом, що призводить до їхньої фінансової нестабільності та навіть банкрутства.

На завершення необхідно відмітити недостатню підтримку МСБ і стимулювання з боку держави. Зокрема, відсутність податкових пільг, субсидій і програм підтримки розвитку МСБ призводить до зниження їхньої конкурентоспроможності порівняно з великими підприємствами.

Наявність означених проблем податкового навантаження на малий і середній бізнес потребує пошуку шляхів їх вирішення.

Одним з ключових шляхів вирішення проблеми податкового навантаження є зниження податкових ставок для МСБ. Це дозволить зменшити фінансове навантаження на підприємців, збільшити їхні прибутки та стимулювати розвиток бізнесу. Наприклад, введення нижчих ставок податку на прибуток або ПДВ для малих підприємств може значно покращити їхнє фінансове становище.

Іншим важливим кроком до зниження навантаження на МСБ є спрощення податкового адміністрування. Впровадження електронних систем подання звітності, зменшення кількості обов'язкових звітів та спрощення процедур реєстрації та ліцензування дозволить підприємцям зосередитися на розвитку свого бізнесу. Крім того, це сприятиме зниженню корупційних ризиків у податковій сфері.

Далі, для забезпечення сталих умов ведення бізнесу необхідно стабілізувати податкове законодавство. Прийняття довгострокової стратегії розвитку податкової системи, яка передбачає мінімальні зміни в законодавстві протягом певного періоду, дозволить підприємцям планувати свою діяльність з більшою впевненістю.

Ще одним важливим кроком до зниження податкового навантаження на МСБ є введення гнучких податкових ставок, які враховують можливості бізнесу. Наприклад, встановлення прогресивних податкових ставок залежно від обороту підприємства дозволить забезпечити справедливі умови для різних категорій бізнесу.

Як наступний шлях можна визначити активну підтримку і стимулювання розвитку МСБ з боку держави. Введення податкових пільг, субсидій, грантів та програм навчання для підприємців допоможе знизити фінансове навантаження на МСБ та підвищити їхню конкурентоспроможність. Крім того, створення сприятливих умов для розвитку інфраструктури та доступу до фінансування також є важливим фактором успіху.

Не менш важливим є впровадження електронного урядування та цифрових технологій у податковій сфері, що дозволить значно спростити процеси адміністрування та підвищити прозорість податкових відносин. Використання електронних сервісів для подання звітності, сплати податків та отримання консультацій дозволить знизити часові та фінансові витрати підприємців на виконання податкових обов'язків.

Також доцільно приділити достатньо уваги навчанню та дорадчій підтримці підприємців Організація навчальних програм і консалтингових послуг для підприємців з питань податкового законодавства, фінансового управління і ведення бізнесу сприятиме підвищенню їхньої обізнаності та компетентності. Це допоможе підприємцям краще орієнтуватися в податкових вимогах та ефективніше управляти своїми фінансами.

Наступним шляхом є реформа податкових органів, адже підвищення ефективності їх роботи є важливим аспектом у зниженні податкового навантаження на МСБ. Проведення реформ, спрямованих на зменшення бюрократизму, підвищення прозорості та ефективності роботи податкових органів, сприятиме створенню сприятливого податкового середовища.

Також доцільним є створення спеціальних економічних зон та індустріальних парків з пільговим податковим режимом, що дозволить залучити інвестиції та стимулюва-

ти розвиток МСБ. Це забезпечить створення нових робочих місць, підвищення економічної активності та розвиток інфраструктури в регіонах.

На завершення, не менш важливим є вивчення міжнародного досвіду та співпраця з іншими країнами у сфері податкової політики. Це дозволить запозичити кращі практики та впровадити їх у національну податкову систему. Це сприятиме підвищенню ефективності податкового адміністрування та створенню сприятливих умов для розвитку малого та середнього бізнесу.

Отже, малий і середній бізнес є ключовим елементом економічного розвитку країни. Однак, податкове навантаження часто стає серйозною перешкодою на шляху до їхнього розвитку. Для вирішення цієї проблеми необхідно впроваджувати комплексні заходи, спрямовані на зниження податкових ставок, спрощення податкового адміністрування, стабілізацію податкового законодавства та надання підтримки з боку держави.

Ефективне вирішення проблем податкового навантаження на МСБ сприятиме підвищенню його конкурентоспроможності, збільшенню прибутковості і стимулюванню економічного зростання. Впровадження сучасних технологій, розвиток електронного урядування і підвищення компетентності підприємців дозволить створити сприятливі умови для розвитку малого і середнього бізнесу в Україні. Співпраця з міжнародними партнерами та запозичення кращих практик також сприятиме вдосконаленню національної податкової системи та підвищенню її ефективності.

Таким чином, успішне подолання проблем податкового навантаження на малий та середній бізнес є ключовим фактором забезпечення стабільного та стійкого економічного розвитку країни.